

ŠKOLSKO NATJECANJE IZ BIOLOGIJE

2021.

6. skupina
(4. razred SŠ)

Zaporka natjecatelja			
SUDIONI NATJECANJA U:	ZNANJU		
USPJEH NA NATJECANJU	Ukupan mogući broj bodova	Broj postignutih bodova	Postotak riješenosti
	35		
Potpisi članova povjerenstva			
1.			
2.			
3.			
Mjesto			Datum

Napomena:

Za rješavanje pisane zadaće imate na raspolaganju **60 minuta**.

Odgovori se upisuju isključivo na Listu za odgovore. Moraju biti napisani isključivo **plavom kemijskom olovkom**. Oni napisani grafitnom ili kemijskom olovkom koja se može brisati, neće se uzimati u obzir pri bodovanju, kao niti odgovori koji nisu čitko i jasno napisani.

Odgovori na Listi **ne smiju** se prepravljati ili brisati korektorom. **Ispravljeni odgovori neće biti vrednovani.**

Za vrijeme pisanja zadaće nije dopuštena uporaba mobitela niti napuštanje prostorije u kojoj se provodi natjecanje.

Pri rješavanju zadataka možete upotrebljavati prazne prostore u pisanoj zadaći, ali se te bilješke niti rješenja **neće bodovati**. Bodovat će se **isključivo rješenja upisana na Listi za odgovore**.

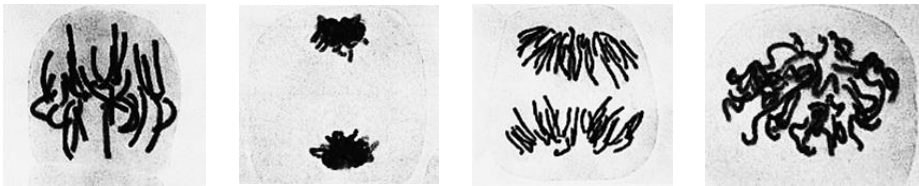
Ukupni broj bodova za pojedini zadatak naznačen je u polju uz svaki zadatak.

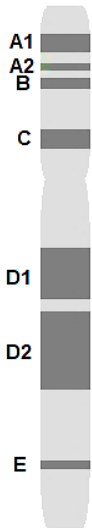
Ova stranica pisane zadaće pričvršćuje se uz Listu za odgovore.

I. SKUPINA ZADATAKA

Na Listi za odgovore upiši na odgovarajuće mjesto slovo JEDNOG točnog odgovora. Ako je upisano više odgovora, zadatak NE donosi bodove.

1.	Koja od navedenih faza predstavlja preduvjet za raspodjelu jednake količine genetskog materijala između dvije stanice koje nastaju mitozom?	1. pitanje 1
	a) G ₀ b) G ₁ c) G ₂ d) S	
2.	Jezgra somatske stanice afričkog lava u profazi mitoze sadržava 38 kromosoma. Koliko se molekula DNA nalazi u jezgri svake nastale stanice na kraju telofaze I?	2. pitanje 1,5
	a) 19 b) 38 c) 76 d) 36	
3.	Eritropoeza se u čovjeka tijekom embrionalnog razvitka odvija prvenstveno u slezeni, a kasnije tijekom života u koštanoj srži te je regulirana eritropoetinom – hormonom kojega izlučuju bubrezi. Koliko se gonosoma nalazi u potpuno zrelim stanicama nastalim eritropoezom?	3. pitanje 1,5
	a) 0 b) 2 c) 22 d) 23	
4.	Koja se od navedenih tvrdnji odnosi na stanicu nastalu spermatogenezom u sjemenim kanalićima testisa muškarca?	4. pitanje 1,5
	a) Stanica s 23 spolna kromosoma. b) Jedna je od 2 ²³ mogućih varijanti stanica. c) U jezgri sadržava 2 gonosoma. d) Jezgra nastale stanice sadržava 44 autosoma.	
5.	Slijed nukleotida jednog dijela kodirajućeg lanca jezgrine DNA glasi: 5'–AAT AGA GTC–3'. Koji će slijed odgovarati slijedu aminokiselina u tripeptidu koji nastaje na osnovu genskog koda u toj molekuli DNA?	5. pitanje 1,5
	a) Leu – Ser – Gln b) Val – Arg – Asn c) Gln – Ser – Leu d) Asn – Arg – Val	

6.	Fotografije prikazuju pojedine faze mitoze promatrane svjetlosnim mikroskopom. Kojim je slovom prikazana faza kojom se održava stalan broj kromosoma u nastalim stanicama?	6. pitanje 1,5
	 <p style="text-align: center;">A B C D</p> <p>(preuzeto i prilagođeno prema: http://www.cas.miamioh.edu/~wilsonkg/old/gene2005/images/fig3p2.jpg)</p>	
	a) slovom A b) slovom B c) slovom C d) slovom D	

7.	Slika prikazuje kromosom s lokusima i oznakama pojedinih gena. Između kojih od navedenih gena postoji najveća učestalost rekombinacije tijekom mejoze?	7. pitanje 1
		
	a) A1 i E b) D1 i D2 c) C i D1 d) A2 i D2	

8.	Djelovanje antibiotika eritromicina u terapijske svrhe očituje se blokiranjem procesa sinteze proteina kod uzročnika bolesti. Na koju će od navedenih struktura djelovanje eritromicina imati pozitivan učinak na pacijenta?	8. pitanje 1
	a) introni mRNA molekula b) nasljedna tvar virusa c) tRNA molekule u stanicama pacijenta d) bakterijski ribosom	

9.	Kod kojeg od navedenih organizama translacija NIJE prostorno odvojena od transkripcije?	9. pitanje 1
	a) <i>Escherichia coli</i> b) morska salata c) <i>Saccharomyces cerevisiae</i> d) promjenjiva ameba	
10.	Koliko će se bivalenata nalaziti u stanici na početku metafaze I, ako nastale stanice na kraju druge mejotičke diobe u jezgri sadrže 104 molekule DNA?	10. pitanje 1,5
	a) 57 b) 104 c) 208 d) 416	
11.	Koja od navedenih pojava NE rezultira genskom varijabilnošću potomaka?	11. pitanje 1
	a) metageneza uhatog klobuka b) pupanje zelene hidre c) unutarnja oplodnja u dječje gliste d) dvostruka oplodnja u kamilice	
12.	Koji se od navedenih potomaka fenotipski razlikuje od ostalih?	12. pitanje 1
	a) BbCc b) Bbcc c) BBCC d) BBCc	
13.	Huntingtonova bolest nasljeđuje se kao dominantno svojstvo. Kakav će biti omjer genotipova potomstva, ako je majka heterozigot, a otac recesivni homozigot?	13. pitanje 1,5
	a) 100% Bb b) 100% bb c) 50% Bb i 50% bb d) 25% Bb i 75% bb	
14.	Kako ćeš odrediti genotip jedinke poznatog fenotipa?	14. pitanje 1
	a) križanjem jedinke poznatog fenotipa s dominantnim homozigotom b) križanjem jedinke poznatog fenotipa s recesivnim homozigotom c) križanjem jedinke poznatog fenotipa s heterozigotom d) uspoređivanjem omjera genotipova u potomstvu druge filijalne generacije	

II. SKUPINA ZADATAKA

Na Listi za odgovore upiši slova DVA točna odgovora. Djelomično točno riješen zadatak također donosi bodove. Ako je upisano više od dva odgovora, zadatak NE donosi bodove.

15.	Koliko kromosoma imaju tjelesne stanice čovjeka?	15. pitanje
	a) 23 para autosoma b) 23 para homolognih kromosoma c) 22 kromosoma i jedan par gonosoma d) 44 autosoma i 2 gonosoma	1
16.	Koje od navedenih križanja parentalne generacije daju fenotipski istovjetne potomke?	16. pitanje
	a) AAbb x aaBB b) AABb x aabb c) Aabb x aaBb d) AABB x AAbb	2

III. SKUPINA ZADATAKA

Odredi točnost tvrdnji. Ako je tvrdnja točna, upiši redoslijedno na odgovarajuće mjesto u Listi za odgovore slovo T, a ako nije točna slovo N. Ako je uz istu tvrdnju upisano i slovo T i slovo N, zadatak NE donosi bodove. Djelomično točno riješen zadatak također donosi bodove.

17.	Odredi točnost tvrdnji vezanih uz sintezu proteina.	17. pitanje	
	a) Genski zapis u molekuli DNA prepisuje se s kondenzirane strukture poput kromosoma.	T	N
	b) Nekodirajući lanac molekule DNA služi kao kalup za sintezu mRNA na osnovu komplementarnosti.	T	N
	c) pre-mRNA molekula prokariotskih gena sadržava eksonske i intronske regije.	T	N
	d) U stanici postoje tRNA molekule s antikodonima komplementarnim STOP-kodonima.	T	N
	e) Polipeptidni lanac građen od 51 aminokiseline nastaje na osnovu mRNA molekule s 51 kodonom.	T	N
18.	Tomislav normalnog vida, čiji je otac daltonist i Jelena normalnog vida, čija je majka daltonistica uskoro će dobiti dijete. Roditelji strahuju da su oni sami prenosioci daltonizma te su se odlučili konzultirati s liječnikom. Odredi točnost tvrdnji.	18. pitanje	
	a) Vjerojatnost da će jedan od njihovih sinova biti daltonist je 50 %.	T	N
	b) Oba su roditelja prenositelji daltonizma.	T	N
	c) Kći će sigurno biti normalnog vida.	T	N
	d) Njihovo dijete neovisno o spolu može biti daltonist.	T	N
	e) Jelena je prenositelj recesivnog alela za daltonizam.	T	N

IV. SKUPINA ZADATAKA

Navedene pojmove i događaje poredaj točnim redoslijedom, tako da na Listi za odgovore uz zadatak upišeš niz odgovarajućih brojeva počevši s 1.

19.	Kronološki poredaj slijed aktivacije gena za katabolizam laktoze.		19. pitanje
			2
	a) RNA polimeraza se veže za promotor		
	b) popila/popio si kavu s mlijekom		
	c) laktoza se veže za represor		
	d) razgradnja laktoze		
	e) prepisuju se geni <i>lacZ</i> , <i>lacY</i> i <i>lacA</i>		

V. SKUPINA ZADATAKA

U sljedećim zadatcima pažljivo pročitaj uvodni tekst, promotri priložene slike, sheme ili grafičke prikaze te odgovore na postavljena pitanja upiši na Listu za odgovore.

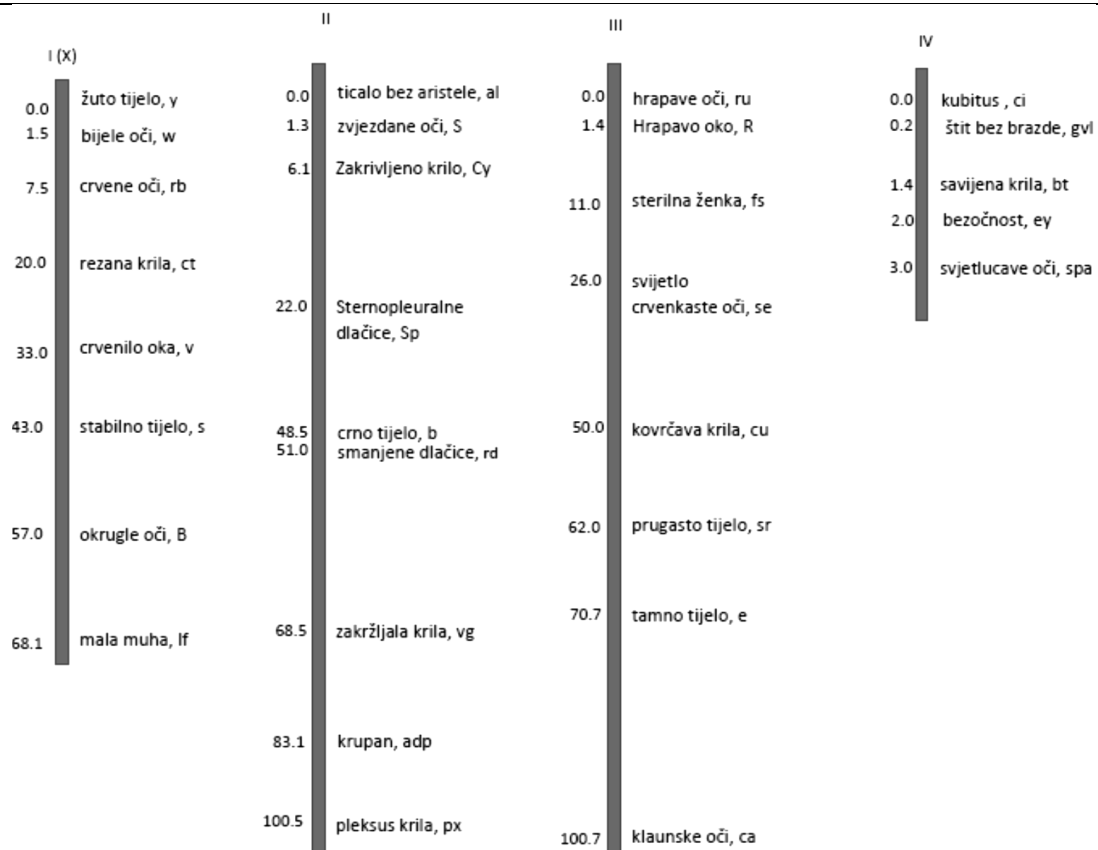
20.	Ana i Ivan su zdravi mladi bračni par, koji će uskoro postati roditelji. Iako su zdravi, zabrinuti su za svoju kćer jer je Anin otac hemofiličar.		20. pitanje
			2
	a) Kolika je vjerojatnost da će jedna od njihovih kćeri biti hemofiličarka?	___ %	
	b) Kolika je vjerojatnost da će Ana i Ivan dobiti dijete s hemofilijom?	___ %	
	c) Kolika je vjerojatnost da će jedna od njihovih kćeri biti prenositeljica hemofilije?	___ %	

21.	U gametama psa nalazi se 39 kromosoma, pri čemu su broj i vrsta spolnih kromosoma jednaki kao i u čovjeka. Koliko molekula DNA, autosoma i gonosoma sadržavaju jezgre tjelesnih i spolnih stanica psa na kraju dioba kojom te stanice nastaju? Odgovore upiši u tablicu.			21. pitanje
				3
	Vrsta stanice	Broj molekula DNA	Broj autosoma	Broj gonosoma
	jezgra tjelesne stanice			
	jezgra spolne stanice			

Test križanjem heterozigotne ženke vinske mušice divljeg tipa za svojstva oblika krila i boje tijela dobiveno je 100 potomaka. Koristeći se podacima prikazanim na genskoj karti (slika dolje) odgovori na pitanja. Oznake za alele oblika krila i boje tijela: vg+ (normalna krila); vg- (zakržljala krila); b+ (sivo tijelo); b- (crno tijelo).

22. pitanje
3,5

22.

a) Shematski prikaži test križanje opisano u zadatku koristeći zadane oznake alela.

b) Kolika je udaljenost između alela za promatrana svojstva? Rezultat izrazi u cM.

Udaljenost između alela: _____

c) Od ukupnog broja potomaka dobivenih ovim križanjem izračunaj broj rekombinantnih jedinki.

Broj rekombinantnih jedinki: _____

Prilog: Tablica s kodonima

		2					
		U	C	A	G		
1	U	Phe	Ser	Tyr	Cys	U	3
		Phe	Ser	Tyr	Cys	C	
		Leu	Ser	STOP	STOP	A	
		Leu	Ser	STOP	Trp	G	
	C	Leu	Pro	His	Arg	U	
		Leu	Pro	His	Arg	C	
		Leu	Pro	Gln	Arg	A	
		Leu	Pro	Gln	Arg	G	
	A	Ile	Thr	Asn	Ser	U	
		Ile	Thr	Asn	Ser	C	
		Ile	Thr	Lys	Arg	A	
		Met	Thr	Lys	Arg	G	
	G	Val	Ala	Asp	Gly	U	
		Val	Ala	Asp	Gly	C	
		Val	Ala	Glu	Gly	A	
		Val	Ala	Glu	Gly	G	